

SPSS

A szegmentálással létrehozott kockázati poolokhoz már pontosabban becsülhetők és számíthatók a szegmenst jellemző bázeli paraméterek: PD, LGD, EAD.

Százmilliók sorsa

Az adatbányászati technológia alkalmazásának másik előnye, hogy a sokaságot nem csak azok aggregált statisztikai mutatószámaival vagy közelítő függvényeivel jellemzi, hanem minden egyes ügyfelet vagy esetet képes egyedileg minősíteni.

Napjaink felügyeleti ellenőrzésében már most is kiemelt szempont, hogy a bankok rendszerei, jelentései, elemzési módszerei egzakta, átláthatók, kontrolláltak, zártak legyenek, a manipuláció és a hibalehetőségek kizárására. Ez a Bazel II esetében sem lesz másként, mivel csak az informatikai megoldásokba integrált elemzőalkalmazások biztosíthatják a rendszer auditálhatóságát és a megfelelőséget, még akkor is, ha ennek pontos feltételeit ma még nem lehet ismerni.

A Bazel II nem határozza meg, hogy milyen alkalmazást kell használni, a pénzintézetek ezért a bevált megoldásokat és a legjobb gyakorlatokat igyekeznek megvalósítani azáltal, hogy a legprofesszionálisabb eszközöket és a legtapasztaltabb elemzőket alkalmazzák ügyfélkörük és ügyleteik statisztikai elemzésére, hiszen a modellek pontossága és megbízhatósága itt százmilliók sorsát befolyásolja.

Az SPSS a világ legnagyobb statisztikai szoftvergyártója. 250 ezer felhasználója van szerte a világon, és statisztikai elemző megoldásai támogatják a bankok megfelelését a Bazel II előírásainak.

Az SPSS Clementine nevű terméke Magyarország legelterjedtebb prémium kategóriás adatbányászati eszköze, ezért választotta hazánk és a régió egyik meghatározó pénzintézeti csoportja, az OTP Bank csoport is ezt a megoldást. Az anyavállalat minden hazai leányvállalatánál, illetve a külföldi leányvállalatoknál is – Bulgáriában, Romániában, Szlo-

vákiában, Horvátországban – egyenesen az SPSS eszközrendszerét használják. Az SPSS ügyvezető igazgatója szerint a banki anyavállalatok felelőssége olyan összefüggő jelentési struktúrát kialakítani, amely megfelel a helyi sajátosságoknak, eleget tesz a Bazel II előírásoknak, és egyenes formátumra törekedve segíti a banki tervezést.

Nyitott architektúrán

A Bazel II megoldás kialakításakor fontos szempont a meglévő rendszerekkel való integrálhatóság, amely során nyitott filozófiájú termékek felhasználásával sokkal rugalmasabban és költséghatékonyabban lehet építkezni. Az SPSS termékeinél az integráció olyan módon valósul meg,

hogy például a Clementine adatbányászati szoftverből bármely más SPSS modul funkciója elérhető, az eszköz akár további algoritmusokkal bővíthető, vagy az új In-Database-Modelling, illetve In-Database-Scoring segítségével az adatok feldolgozása és az elemzések futtatása akár közvetlenül egy Oracle adattárházban vagy egy operatív célrendszerben megtörténhet.

Az új, nyitott architektúrájú rendszerre való áttérést az SPSS nemcsak saját felhasználói számára, hanem a konkurens SAS-termékek felhasználóinak is elérhetővé teszi. Az Oracle Magyarországgal együttműködésben az SPSS kidolgozott egy úgynevezett „kompetitív uprade” ajánlatot, amely szerint az SAS-termékek éves bérleti díjával csökkenthetők az SPSS örökös licenccének árai, így a szoftverek akár 40 százalékkal olcsóbban beszerezhetők, illetve a további évek szoftverköltései drasztikusan csökkenthetők.

Az SPSS adatbányászati zászlós hajója, a Clementine, mellett persze az SPSS Base és több mint 10 további modulja a Bazel II-ben jól használható funkciókat tartalmaznak, ilyenek a logisztikus regresszió, az idősorok kezelése, a hiányzó vagy kiugró értékek kezelése, a mintavételezés támogatása.

A Bazel II-megvalósításokat az SPSS

két, Magyarországon kevésbé ismert alkalmazásával is támogatja. Korábban szó volt róla, hogy az elemzésekhez nagy mennyiségű és jó minőségű adatok kellenek. Ezek több rendszerből való összegyűjtése, konszolidálása, tisztítása rendkívül nagy feladat, amelyet megfelelő adatbányászati algoritmusok és text mining eszközök speciális alkalmazásával rendkívül hatékonyan lehet támogatni. Ez a felhasználás abban is zseniális, hogy az úgynevezett nem algoritmizálható adathibákat is képes kiszűrni. Ez azt jelenti, hogy az SQL-ekkel kiszűrhetetlen betűcseréket, véletlen karakterbeütéseket, eltévesztett mezőket tartalmazó rekordokat az algoritmus nem szekvenciálisan, hanem – az emberi felismeréshez hasonlóan – holisztikusan vizsgálja, így hasonlósági algoritmus megtalálja a nagymértékben hasonló rekordokat. Ez az algoritmus alkalmazása során egy alkalommal 26-féleképpen rögzített rekordot volt képes hasonlóként felfedezni.

A Bazel II megoldások másik fontos építőeleme az operációs kockázatok állandó felmérése, veszteségi események gyűjtése, amelyhez folyamatos vagy rendszeres adatgyűjtésre, illetve kontrollált, csak kézzel rögzíthető adatbevitelre is szükség van. Az ehhez szükséges adatokat az SPSS intaraneten működőképes online kérdőív szerkesztő és -menedzselő szoftvere, az SPSS Dimensions tudja hatékonyan összegyűjteni. Egy ilyen eszköz természetesen nemcsak a Bazel II céljait szolgálhatja, hanem lehetőséget ad folyamatos online piackutatások megvalósítására is.

Standard eredmények helyi sajátosságokkal

A Bazel II előírásrendszer standard eredmények, adatok felmutatását kéri, legyen az a kötelező jelentés, kimutatás a helyi pénzügyi hatóságok felé. A munkafolyamat felállítása a bank profiljától, a portfólió összetételétől, a bank által megkötött üzletek típusától, a forgalmazott termékek fajtájától függ.

Bár a direktíva továbbra is lehetőséget ad a kockázatok egyszerűbb kezelésére, piaci információk szerint a bankok egyre nagyobb hányada tervezi a fejlettebb módsze-

rek bevezetését. Ez az anyavállalati befolyáson kívül azzal is magyarázható, hogy a fejlettebb módszerek nemcsak és kifejezetten a tőkekövetelmény esetleges csökkenésére vezetnek, hanem a bankok kiszámíthatóbb, kevésbé kockázatos működését is eredményezik, amit – azáltal, hogy a választott kockázatkezelési módszer publikus információ – a piac el fog ismerni és be is fog árazni.

Előny a kötelességből

Az SPSS analitikus eszközeit nemcsak a Bazel II előírás-megfelelési keretrendszerben, hanem értékesítéstámogatási eszközként is lehet használni – mondja Lippert Krisztián. – Így például a legnagyobb magyar banki felhasználó, az OTP marketingértékesítés támogatására szolgáló elemzéseket is készíti a Clementine segítségével. Az alkalmazást megvásároló telekommunikációs partnereink a lemorzsolódás elemzésére, a visszaélések felderítésére és a termékek keresztértékesítésének elősegítésére használják a rendszert.

Fontos, hogy a Bazel II által előírt határidőket betartsuk, de a szabályozás adta előnyöket is kihasználhatjuk. Azok a bankok tudnak a Bazel II-ből igazán hasznot húzni, amelyek megvizsgálják, mire lehet még a kialakított rendszerek analitikus képességeit használni: segítségével például rendkívül hatékonyan lehet tanulmányozni, előírni, megjósolni az ügyfelek viselkedését, ezáltal a bankok csökkenteni tudják hitelezési veszteségeiket, operációs kockázataikat. Vagy például CRM-célokra alkalmazva meg tudnak határozni egy olyan ügyfélkört, amelynek olcsóbban nyújthatják a szolgáltatásokat – és ezáltal a bankhoz vonzzák őket –, de rossz ügyfeleknek szóló termék-választékot is felállíthatnak, így ezek az ügyfelek vélhetően másik banknál fognak próbálkozni.

A lakossági banki szférában tapasztalható piactelítődés és a kiélezett verseny miatt fontos a meglévő ügyfelek megtartása személyre szabott ajánlatokkal és termékekkel, illetve olyan célzott marketingkampányok indítása, amelyek hatékony eredményt érnek el. ▀

Lippert Krisztián,
az SPSS Hungary
ügyvezető
igazgatója